

«EKONOMIKA PÁNIN» OQITIWDA INNOVATSION USILLARDAN PAYDALANIW

E.Tolepov

NMPI, Tariyx fakulteti, «Geografiya oqitiw metodikası» kafedrası oqitiwshısı

Z.Daljanova

NMPI, Tariyx fakulteti, «Jamiyetlik pánler» kafedrası oqitiwshısı

<https://doi.org/10.5281/zenodo.12574046>

Annotaciya. Bul maqalada Ekonomika pánin oqitiwda innovacion formalardan paydalanilip, bilim aliwshilarga elede qolayliq jaratip, ken`nen imkaniyatlar beriw ham olardi oqitiw barasinda qadaǵalaw funkciyasinan paydalaniw haqqında keltirilgen

Tayanish sozler: Ekonomika, kadr, talim, oqitiw, virtual, magliwmatlar analizi.

USE OF INNOVATIONS IN THE STUDY OF ECONOMICS

Abstract. This article is devoted to the use of innovative forms of training in economics, the creation of accessible and wide opportunities for students, and their use as a teaching function

Key words: Economics, human resources, education, energy, virtual, and data analytics are also included.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ИСТОЧНИКОВ В ОБУЧЕНИИ ЭКОНОМИКЕ

Аннотация. Эта статья посвящена использованию инновационных форм в обучении экономике, созданию доступных и широких возможностей для обучающихся, а также представлено использование функции контроля при их обучении.

Ключевые слова: экономика, кадры, образование, активный, виртуальный, анализ контента.

«Bilimlendiriw haqqında»ǵı nızam, Kadrlar tayarlawdın` milliy baǵdarlaması ha`m Mektep bilimlendiriwın rawajlandırıwdıń Ma`mleketlik ulıwmamilliy baǵ`darlamasın turmısqa engiziw dawamında zaman talaplarına juwap beretugın, barlıq tarawlarda elimizdi izbe-iz rawajlandırıwdı ta`miyinlew sharayatlarına say keletugin, pu`tkil du`n`yada ta`n aling`an ten`i-tayı joq u`zliksiz bilimlendiriwdin` milliy modeli jaratıldı. Bul sistemanın` na`tiyjeli jumıs islewi ushın za`ru`rli bekkem materiallıq-texnikalıq baza qa`liplestirildi, maman pedagog kadrlar tayarlandı, jan`a ma`mleketlik bilimlendiriw standartları menen oqıw-metodikalıq a`debiyatlar islep shıǵ`ıldı.

O`zbekstan Respublikasının` «Ta`lim tuwrısında»ǵı nızamı ha`m «Kadrlar tayarlawdın` milliy da`sturi» ne tiykarlanıp joqarı ta`limnin` maqseti, ha`zirgi da`wir talaplarına juwap beretug`ın, ilimiy-texnikalıq, ekonomikalıq, sotsiallıq ha`m ma`deniy rawajlanıwdı ta`miyinleytug`ın ha`m joqarı ruwxıy ha`m ta`rbiyalıq sıpatlarga` iye bolg`an joqarı qa`niygeli kadrlar menen ta`miyinlew bolıp esaplanadı.

Sonlıqtanda jan`a bilimlerde u`yretiw usılları, o`tilgen materiallardı bekkemlew ja`ne ta`rtiplestiriw, talabalardın` bilimlerin qadaǵ`alaw ja`ne tekseriw h.t.b. ajratıladı. Bul pedagogikalıq jan`alıqlar, birinshi gezekte, ta`lim-ta`rbiyanı jedellestiriwge, ha`r bir pa`nge bolg`an qızıǵ`ıwshılıqtı ko`teriwge, talabalardın` do`retiwshilik uqıbın teren`lestiriwge, a`tiraptag`ı ha`r bir ha`diysege sın ko`z benen qarap erkin bayan etiwge u`yretiwge

bag`darlang`an. Bul tendentsiya ulıwma bilim beriw ma`kemelerinde de, ka`siplik bilim beriwshi kolledjlerde de, joqarı oqıw orınlarında da dawam etpekte.

Oqıtıwdın` jan`a formaları menen usılları ekonomikalıq pa`nlerdi oqıtıwda jedelirek qollanbaqta. Bul, birinshiden, ja`miyettin` bazar sharayatlarına o`tiwi barısında ekonomikalıq bilimlerde ja`ne zamanago`y biznes ta`limi texnologiyalarına qızıg`ıwshılıqtın` ku`sheyiwine baylanıslı bolsa, ekinshiden, ha`zirgi informatsiyalıq-texnologiya a`sirinde turmıstın` barlıq salalarına, sonın` ishinde bilimlendiriw tarawına da sırt ellerdin` aldın`g`ı ta`jiriybelerinin` jedel kirip keliwi oqıtıwdın` jan`a usılların qollanıwdı talap etedi. Sonlıqtanda jan`a bilimlerde u`yretiw usılları, o`tilgen materiallardı bekkemlew ja`ne ta`rtiplestiriw, talabalardıń bilimlerin qadag`alaw ja`ne tekseriw h.t.b. ajratılıp bul, birinshi gezekte, ta`lim-ta`rbiyanı jedellestiriwge, ha`r bir pa`nge bolg`an qızıg`ıwshılıqtı ko`teriwge, talabalardıń do`retiwshilik uqıbın teren`lestiriwge, a`tiraptag`ı ha`r bir ha`diysege sın ko`z benen qarap erkin bayan etiwge u`yretiwge bag`darlang`an.

Ekonomikalıq funkciyalar:

- ✓ Bilimlendiriw
- ✓ Ámeliy
- ✓ Prognostik
- ✓ Jáhánğa qaraw
- ✓ Stilistik
- ✓ Ideologik
- ✓ Sın
- ✓ kózqarastan Teoriyalıq

Ekonomika pánin oqıtıwda innovciyalıq úlgielerden paydalanıw ushın bir neshe joldi atap otsek boladi:

1. “virtual tálim quralları” : virtual tálim quralları, mısalı, veb-saytlar, qosımsha tiykarında sabaqlıqlar hám onlayn platformalar, studentlerge ekonomikanıń kórsetiw usılların ilimiy hám ámeliy túrde úyreniw múmkin. Bul, oqıwshılardıń aralıqtan oqıw hám muwapıqlastırılğan tálim tájiriybesin usınıw múmkinshiligin beredi.
2. “Maǵlıwmatlar analizi” : Ekonomikadaǵı innovciyalıq jańalıqlar, mısalı, maǵlıwmatlar analizi, studentler ushın ekonomikanıń ámeliyat tiykarların úyreniw ushın ájayıp bir qollanba bolıwı múmkin. Bul, real waqıt esap kitapları, ekonomikalıq maǵlıwmatlar modelleri, siyasat tálim, hám tagi basqalar kiredi.
3. “Blockchain hám cryptocurrency” : Blockchain hám kriptovalyuta texnologiyaları, finanslıq sistemalar, kripto-valyutalar hám olardıń finanslıq salasındaǵı roli haqqında oqıw ushın jaqsı jańalıqlar keltiredi. Bul tarawlardıń oqıwshılardıń blockchain texnologiyaların túsiniwge hám olardan qanday paydalanıwların úyreniwge járdem beriwı múmkin.
4. “Ekonomikadaǵı innovciyalıq texnologiyalar hám start” : Startaplar hám ekonomikadaǵı basqarıw innovciyalıq texnologiyaları haqqında maǵlıwmatlar oqıw, oqıwshılardı jańa ekonomika jantasıwları hám jaratıwshılıqtı úyreniwge xoshametlewi múmkin.
5. “Simulyaciya hám modellestiriw programmaları” : Ekonomikalıq modeller hám simulyaciyalar, mısalı, ekonometrika modeller hám basqa bilimlendiriwge tiyisli programmalar

arqalı, oqıwshılarǵa ekonomikada orın alǵan mashqalalardı qanday analiz qılıwdı úyreniw ushın arnalǵan.

Oqıwshılar ekonomika pánin úyreniwde innovciyalıq texnikaler, mısalı, kollektiv ilimiy islerdi aparıw, basqalar menen sheriklik qılıw hám xalıq aralıq tálim programmalarına qatnasıw, global ekonomikanı úyreniwlerin usınıwları múmkin.

Bul innovciyalıq úlgiler, oqıwshılarǵa ekonomikanı úyreniwde járdem beriwi múmkin. Oqıwshılar ózlerin ózlerin úyreniwi hám dúnyadaǵı ózgerislerge tayarlawları ushın zárúrli esaplanadı. Oqıtıw protsesindegi en` baslı wazıypalardıń biri alıng`an bilim ha`m ko`nlikpelerdi o`z waqtında qadag`alap ha`m tekserip barıwdan ibarat. Alıng`an bilimlerdi bahalawda talabalardıń qoyılǵan sorawǵa anıq ha`m tolıq juwap beriwi, ekonomikalıq terminlerdi ha`m tu`siniklerdi biliwi, o`z pikirlerin bayan etiwdegi logikalıq izbe-izlik, o`z pikirlerin da`lillew uqıbı, statistikalıq, illyustrativ materiallardı qollana biliwi, mag`lıwmattı o`z betinshe analizlewi, keltirilgen pikirlerden juwmaq shıǵ`arıwı, ma`selege tolıq ha`m anıq jeke pikir bildiriw uqıbı esapqa alınadı.

Juwmaqlap aytqanda, oqıtıw protsesinde engizilip atırǵan jan`a pedagogikalıq texnologiya usılları ha`r ta`repleme teren` bilimge iye, a`dep-ikramlı, zaman talaplarına juwap beretug`ın qa`niygelerdi tayarlawda u`lken a`hmiyetke iye.

REFERENCES

1. <https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Iqtisodiyot>
2. "Teaching Economics Creatively" - Edited by Peter Davies and Elaine Doyle
3. "Teaching Innovations in Economics" - Edited by Philip E. Graves and Bruce L. Benson
4. "Economics Education and Research in the Digital Age" - Edited by Serhiy Kozmenko and Nataliia Ostapenko
5. "Innovative Methods in Economic Education" - Edited by William E. Becker and Michael Watts
6. "Economic Experiments: Methodology, Applications, and Perspectives" - Edited by Todd Cherry, Stephan Kroll, and Jason F. Shogren